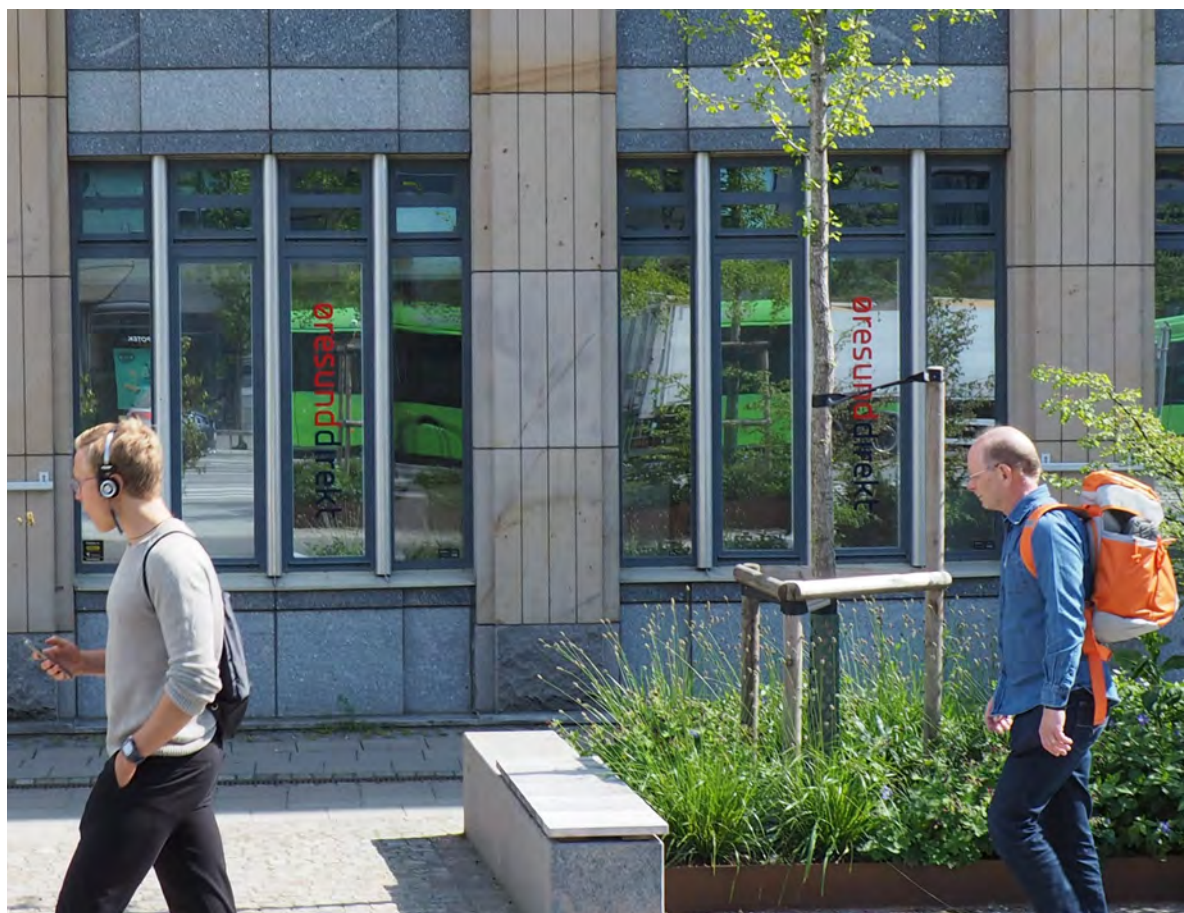

øresunddirekt
oresunddirekt.com

ØRESUNDDIREKT 2020 - HISTORIK

Rapporten är framtagen på uppdrag av Øresunddirekt

ØRESUNDDIREKT 2020 - HISTORIK

på uppdrag av Øresunddirekt

Delrapporten är utarbetad av Øresundsinstituttet och skriven av Erik Ottosson, Camilla Neve Lieknins, Jenny Andersson och Johan Wessman.
Layout: Øresundsinstituttet.
Omslagsfoto: News Øresund.

Juni 2020

www.oresundsinstituttet.org

FÖRORD

I år fyller Øresunddirekt 20 år – hela 20 år i Öresundsregionens tjänst! Informationstjänstens informationskontor öppnade redan den 28 juni 2000 och samma dag som Öresundsbron invigdes den 1 juli såg hemsidorna dagens ljus. Resan dit började dock ett år tidigare då man mot bakgrund av de slutsatser som togs i den dansk-svenska regeringsrapporten "Øresund – en region blir till" påbörjade ett intensivt arbete med att skapa en dansk-svensk gränsregional informationstjänst. En resa som präglades av ett starkt engagemang på båda sidor sundet, men som också kantades av diverse kulturkrockar mellan länderna och av initiala utmaningar med myndighetssamarbetet. Visionen att skapa en "informationsbro" för att hjälpa gränspendlare och företag med snåriga skatte-, socialförsäkrings- och a-kasse-regler var dock stark och drev processen framåt och lade grunden till det Øresunddirekt som finns idag och det informations-, integrations- och gränshinderuppdrag som nu präglar verksamheten.

Framför dig har du den första delen av två i en oberoende analys om Øresunddirekt Sverige och Øresunddirekt Danmark som Øresundsinstituttet skrivit på uppdrag av Øresunddirekt. Denna första del fokuserar på historiken bakom Øresunddirekt, varför och hur informationstjänsten bildades för drygt 20 år sedan och hur verksamheten har utvecklats. Rapporten sätter fokus på ett antal milstolpar som genom åren har påverkat organisationerna och finansieringen av både den danska och den svenska verksamheten. Genom rapporten får vi höra ett antal röster från det förflutna och från idag, röster som tillhör både dem som var med i starten och dem som varit med i de olika utvecklingsfaserna som Øresunddirekt har genomgått.

Del två av rapporten, som lanseras hösten 2020, kommer både att ge en nulägesanalys av verksamheten och fokusera på de styrkor, svagheter, möjligheter och hot som i ett framtidsperspektiv kan påverka Øresunddirekts organisation och uppdrag.

Vi hoppas att med denna delrapport tillhandahålla en historiebereskrivning av ett av Öresundsregionens viktigaste verktyg i arbetet med att skapa förutsättningar för en mer integrerad arbetsmarknad i Öresundsregionen och skapa trygghet för gränspendlare och företag.

Trevlig läsning önskar

Øresunddirekt Sverige och Øresunddirekt Danmark

oresunddirekt
oresunddirekt.com

FOTO: NEWS ØRESUND

HISTORIK: BILDANDE OCH MILSTOLPAR

Från statligt projekt till formell samverkan

Øresunddirekt startade som två åtskilda organisationer, men med samma varumärke, i samband med Øresundsbronns invigning år 2000 med syftet att ge information till de tusentals pendlare som varje dag väntades korsa gränsen och för företag som ville ta sig in på marknaden på båda sidor av Øresund. Øresunddirekts utveckling har inte saknat utmaningar, men har drivits framåt av en vilja att vara en integrerande kraft i regionen. Den direkta statliga startfinansieringen upphörde 2003 och verksamheten övergick till att finansieras av statliga myndigheter och regionerna.

Øresunddirekt såg dagens ljus sommaren 2000. Det svenska informationskontoret invigdes på Stortorget i Malmö den 28 juni inför journalister och besökare. I media skrevs det om hur Sverige och Danmark skulle knytas närmare, om hur regionen skulle bli en gemensam arbetsmarknad, om ökade flyttströmmar och om turismål värda att besöka på den andra sidan sundet. Den 1 juli invigdes Øresundsbron efter att det första anläggningsarbetet hade inletts 1993 och stämningen var förväntansfull kring öppningen. Samma dag öppnade webbredaktion i Köpenhamn Øresunddirekts hemsida med syfte att serva medborgare och företagare med information om att jobba, flytta, göra affärer och etablera sig på andra sidan sundet.

1999-2003: Statlig period

Gemensam regeringsrapport

Utbytet mellan Sverige och Danmark, både på ett

mänskligt, kulturellt och ekonomiskt plan, sträcker sig flera hundra år tillbaka i tiden. När byggandet av Øresundsbron inleddes gick utbytet in i en ny era och det sattes igång en rad undersökningar och analyser om regionens status. 1997 konstaterade den dansk-svenska politiska samarbetsorganisationen Øresundskomiteen att det fanns flera integrationshinder i regionen och de danska och svenska regeringarna började gå igenom och analysera regler och rutiner inom nio olika temaområden. 1999 släpptes den gemensamma regeringsrapporten "Øresund – en region blir till" där man konstaterade att skillnaderna mellan länderna behövde bearbetas så långt det var möjligt. En av slutsatserna var att det var avgörande för integrationen att invånare och företag skulle få tillgång till "lättillgänglig och pålitlig information" och man föreslog att inrätta en gemensam dansk-svensk informationstjänst. Sedan april 1999 fanns ett samarbete mellan arbetsförmed-

lingarna i Sverige och Danmark, kallat AF-Øresund, med kontor på båda sidor sundet som bildats efter ett gemensamt dansk-svenskt regeringsbeslut. Vid millennieskiftet var arbetslösheten i Sverige högre än i Danmark och framför allt fanns det möjligheter till jobb på den danska sidan inom branscherna IT, restaurang och vård.

Webbredaktionen placeras i Köpenhamn

Statens Information, SI, den då officiella danska informationsmyndigheten, fick hösten 1999 i uppdrag av regeringarna att lämna förslag till hur en dansk-svensk informationstjänst skulle kunna utformas. I förslaget som togs fram konstaterade SI att en webbsida som gav myndighetsinformation och svar på frågor om regler och skillnader mellan länderna vore det bästa alternativet. Regeringarna gick på linjen som var utarbetad i förstudien med förbehållet att hemsidan skulle kompletteras med telefonbetjäning och möjlighet till personlig service på vissa befintliga myndighetskontor. Från svensk sida tyckte myndigheterna att personlig service var nödvändigt för att kunna ge tillgänglig och bra information och därför pågick parallellt diskussioner om att öppna ett informationskontor med placering i Malmö. Flera intervjupersoner uppger att ett sådant besökscenter, ur dansk synvinkel, inte upplevdes lika intressant eftersom danska myndigheter, och inte minst Statens Information, generellt hade kommit längre med att ge digital myndighetsinformation på nätet än vad fallet var i Sverige. Eftersom SI redan hade erfarenhet av att informera via webben så förlades webbredaktionen dit. Tio medarbetare anställdes, fem från Danmark och fem från Sverige, för att påbörja arbetet med att bygga upp hemsidan under våren 2000.

– Det skulle fungera som ett smidigt digitalt guidesystem för folk som skulle bo eller arbeta på den andra sidan sundet, säger Simon Hansen, då direktör för Statens Information och som var med och skrev förstudien.

– Man ska se det som att vi ville skapa ett virtuellt hus, och då kan det även handla om ett fysiskt hus, men inledningsvis ville vi i alla fall skapa ett digitalt informationssystem. Det var det moderna på den tiden, att man kunde visa att det gick att digitalisera offentlig information. Det var det som var Statens informations huvuduppgift, fortsätter han.

De båda regeringarna tillsköt sammantaget 34 miljoner danska kronor för upprättandet av en redaktion som skulle sköta hemsidan, ta emot telefonsamtal och börja bygga ett informationsnätverk mellan danska och svenska myndigheter. Svenska Utrikesdepartementet bidrog med 17

miljoner kronor och danska Forskningsministeriet och Erhvervsministeriet bidrog gemensamt med 17 miljoner fördelat över perioden 2000-2003. En genomförandegrupp tillsattes bestående av företrädare för myndigheter, med ansvar för uppbyggandet av informationstjänsten fram till att Statens Information tog över ansvaret efter att hemsidan lanserats.

Svenska UD beslutade samtidigt om att bidra med ytterligare 12,3 miljoner svenska kronor till att finansiera ett servicekontor i Malmö, där besökare skulle kunna prata med och få information från flera myndigheter samtidigt. Eftersom verksamheterna på båda sidor sundet hade i uppgift att ge myndighetsinformation till medborgare i regionen, betonade UD att det var viktigt att verksamheterna byggdes upp i "samspel" med varandra. Både den danska och svenska regeringen avsatte dessutom ytterligare pengar till Øresund Network, en större marknadsföringsinsats för att sprida kännedomen om regionen internationellt. En annan uppgift som gavs Øresunddirekt var att upptäcka och avrapportera gränshinder som negativt påverkade integrationen i regionen. Dessa hinder skulle rapporteras till en bilateral dansk-svensk styrgrupp, inte olikt hur de idag ansvarar för att rapportera om gränshinder till Nordiska Ministerrådets Gränshinderråd

Myndighetskontoret i Malmö byggs upp

Länsstyrelsen i Skåne, tillsammans med Skattemyndigheten, Länsarbetsnämnden, Försäkringskassan och Region Skåne, stod bakom ansökan till UD om medel för att öppna ett myndighetskontor i Malmö. Planeringen och uppbyggandet av informationskontoret inleddes under våren 2000 med Länsstyrelsen som ansvarig samordnare och med ansvaret för att hitta en lokal, sätta ramarna för budgeten och starta verksamheten. Den 28 juni 2000 invigdes kontoret på Stortorget med en stor Øresunddirekt-skylt

Christer Olsson var Arbetsförmedlingens samordnare på Øresunddirekt fram till 2012 när han efterträddes av Peter Veiler.

FOTO: NEWS ØRESUND

RAPPORTER /FÖRPROJEKT

BESLUT

IMPLEMENTERING

ETT ØRESUNDRÅD BILDAS

Utrikesdepartementet inrättar ett särskilt Øresundsråd, bestående av regionala och nationella aktörer, som ska vara ett forum för diskussion, erfarenhetsutbyte och kunna ge input i Øresundsfrågor.

ANSÖKAN OM FINANSIERING

Länsstyrelsen i Skåne skickar in en ansökan om medel för att finansiera ett myndighetsgemensamt informationskontor i Malmö. Bakom ansökan står även Länsarbetsnämnden, Skattemyndigheten, Försäkringskassan och Region Skåne.

FINANSIERING AV ØRESUNDDIREKT I MALMÖ

23 mars 2000: Svenska regeringen ger stöd till uppbyggandet av ett informationskontor i Malmö. Projektet kallas "Øresund i butik" och finansieras med 12,3 miljoner SEK mellan 2000-2003.

FYRA ELEMENT

Målet är att skapa en "elektronisk informationsbro över Øresund". Informationstjänsten beslutas bestå av fyra element: en webbsida, telefonupplysning, ett nätverk för myndighetsinformation och kontor med möjlighet till personlig betjäning.

FINANSIERING AV ØRESUNDDIREKT I KÖPENHAMN

23 mars 2000: De svenska och danska regeringarna beslutar om finansieringen av en gemensam dansk-svensk informationstjänst, med 34 miljoner DKK mellan 2000-2003. Forskningsministeriet bidrar med 11 miljoner, Erhvervsministeriet med 6 miljoner och Utrikesdepartementet med 17 miljoner.

LÄNSSTYRELSEN BLIR SAMORDNARE

Länsstyrelsen får det övergripande samordningsansvaret för kontoret och uppgiften att återrapportera om verksamheten till regeringen. Respektive myndighet ansvarar för uppbyggnaden och driften av sin egen verksamhet på kontoret.

PROJEKTPLAN

En projektplan för uppbyggandet av informationskontoret i Malmö fastställs i april.

INVIGNING AV KONTORET

28 juni 2000: Informationskontoret i Malmö invigs, som fram till 2014 låg på Stortorget.

ORGANISATIONSHIERARKIN

En implementeringsgrupp tillsätts, med svenska och danska myndigheter och Øresundskomiteen som deltagare, med ansvar för genomförandet av informationsinsatsen. De avrapporterar i sin tur till en koordineringsgrupp, bestående av företrädare från Forskningsministeriet, Erhvervsministeriet och Utrikesdepartementet.

INFOTJÄNSTEN STARTAR

1 juli 2000: Den gemensamma informationstjänsten tas i drift, samma dag som Øresundsbron öppnar. 10 anställda arbetar med Øresunddirekt i Köpenhamn och är formellt anställda på myndigheten Statens Information.

PLANERINGSMÖTEN

Implementeringsgruppens första möte hålls i februari. Under tredje mötet tas frågan upp om vad tjänsten ska heta. Ett namn som fungerar bra på båda sidor sändet eftersöks.

FUNDAMENTET

3 maj 1999: Regeringsrapporten "Øresund - en region bliver til" presenteras. Sveriges och Danmarks regeringar tillkännager i rapporten att de ska genomföra en gemensam informationsinsats i Øresundsregionen.

FÖRPROJEKT

Förprojektet "Projekt Øresund", framtaget av danska myndigheten Statens Information på uppdrag av regeringarna, beskriver hur innehållet och organiseringen av en gemensam informationstjänst i Øresundsregionen kan se ut.

ETT FÖRSLAG TAS FRAM

Forskningsministeriet och Erhvervsministeriet utarbetar tillsammans med Utrikesdepartementet under hösten förslaget "Model til en informationsindsats i Øresundregionen". Till grund ligger Statens Informationsförprojekt som pekar ut en webbtjänst och ett callcenter som bästa lösningar för en informationstjänst.

1999

2000

ovanför ingången. Anne Wirén Larsson, som var skattehandläggare på kontoret och senare Øresunds-samordnare för Skatteverket, menar att det var nytt för denna tiden att flera myndigheter skulle enas och arbeta gemensamt på ett och samma kontor. Det fanns inga exempel någon annanstans i landet på myndigheter som delade kontor på samma sätt som man gjorde på Øresunddirekt. Hon minns det som ett intensivt projekt för att få samarbetet mellan myndigheterna att fungera inne på kontoret.

– Det var flera stycken som skulle samsas om till exempel vilka stolar som skulle köpas in, hur vi skulle sitta och så vidare. Då var verkligen myndighetssamarbete jobbigt och vi var ganska okända för varandra, men samtidigt var det mycket driv i det. Bron skulle snart öppna och allt kändes väldigt spännande. Det var jättekul, men det var otroligt mycket arbete, säger hon.

Två organisationer – ett varumärke

Ett kontor med besöksmöjlighet i Malmö, och en webbredaktion i Köpenhamn som informerade medborgarna via webben blev de två inriktningarna för de nya verksamheterna när de drog igång år 2000. Båda gick under varumärket Øresunddirekt, men organisatoriskt och finansiellt var de, och är fortfarande, åtskilda. Redaktionen i Köpenhamn finansierades av både danska och svenska staten medan informationskontoret i Malmö bara fick svenskt stöd. De två Øresunddirekt-avdelningarna samarbetade dock genom att hålla hemsidan uppdaterad med rätt myndighetsinformation.

Redaktionen i Köpenhamn skrev kortare versioner av myndighetstexter om a-kassa, pendling, skatt, socialförsäkring med mera utifrån ett svenskt respektive danskt perspektiv, med länk till myndigheternas texter, för publicering på webben. Myndigheter på kontoret i Malmö och myndighetskontakter i

Danmark granskade texterna så att de var korrekta. I samband med utbytet av information så uppstod också ett samarbete mellan kontoren och med myndigheterna. Inför olika informationskampanjer arbetade organisationerna även fram gemensamma informationsbroschyrer för att synas som en och samma organisation utåt.

– Øresunddirekt är ett gemensamt projekt, men det var inte det i uppstarten. I uppstarten fanns det två olika tankar och två olika värden, säger Claes Håkansson, som då arbetade på Øresunddirekt Köpenhamn och idag är seniorrådgivare på Nordiska Ministerrådet, om att två olika avdelningar bildades.

– Både från Øresunddirekt i Köpenhamn och från kontoret i Malmö utgick man från samma tanke om att en gränsregional information till medborgare och företag var ett sätt att bidra till bildandet av en gemensam arbetsmarknadsregion över Øresund. I Danmark var man intresserad av att det byggdes upp ett myndighetssamarbete över gränsen men hade huvudfokus på webbplattformen. För oss som arbetade på webbredaktionen handlade det om att identifiera och få kontakt med de danska och svenska myndigheter som kunde ge oss information och sedan kvalitetssäkra texterna innan vi publicerade. I det arbetet uppstod ett gott samarbete med Øresunddirekt i Malmö, säger han.

Anne Wirén Larsson tror att det hade funnits fördelar med att få en ”spegelvänd” organisation, men tror att det hade varit svårt att göra det möjligt med tanke på de olika kommunala och regionala strukturerna i de båda länderna.

– Det optimala för oss hade ju varit att få precis samma upplägg på den danska sidan, men i Danmark ville man inte ha ett fysiskt ställe utan man trodde mer på webben och det digitala. Det optimala hade varit att ha två systerorganisationer, men återigen, det är ett annat land med andra

Jakob Rasborg, tidigare chef på webbredaktionen i Köpenhamn.

Åke Törringer, tidigare Länsstyrelsens samordnare för Øresunddirekt i Malmö.

Anne Wirén Larsson, tidigare samordnare för Skatteverket på Øresunddirekt i Malmö.

kommunala spelare och man kan aldrig få det helt spegelvänt. Nu blev det en konstruktiv uppdelning.

Kulturskillnader mellan länderna

I några av intervjuerna till rapporten har det framhållits att det fanns kulturskillnader som inledningsvis påverkade samarbetet. Skillnader i organisationskultur och förhandlingskultur mellan länderna visade sig vid uppstarten, till exempel mellan svenskt konsensusstänkande och det danska mer direkta beslutsfattandet. Jakob Rasborg, som var den första verksamhetsledaren på webbredaktionen i Köpenhamn, minns att samarbetet på den dansk-svenska redaktionen hade utmaningar vid uppstarten, men att en målmedvetenhet och ett gemensamt syfte att skapa begriplig information på båda språken underlättade samarbetet.

– Det var typiskt att det var danskarna som hela tiden skulle säga sin mening och avbryta chefen, och svenskarna som snällt väntar på sin tur och lyder chefen utan att få sin egen mening fram. Men som tur var så var arbetsuppgifterna relativt tydliga, och vi hade fokus på att skriva bra texter på danska och svenska, och därför blev samarbetet också bra, säger han.

Svenskarna och danskarna pratade mycket sinsemellan för att uppnå bästa effekt i tillalet i artiklarna och för att förstå hur ”den andre” tänker, menar Jakob Rasborg och tillägger att det därför blev ett tätt samarbete.

Åke Törringer, Länsstyrelsens samordnare för Øresunddirekt i Malmö, och Simon Hansen, direktör för Statens Information år 2000 och som

arbetade med att planera och bygga upp Øresunddirekt i Köpenhamn, ledde var sin avdelning av Øresunddirekt vid uppstarten men minns inte några samarbetsvårigheter mellan kontoren i Malmö och Köpenhamn. En stor del av uppföljningen av Øresunddirekts verksamhet de första åren skedde dock på departementsnivå och där märkte Åke Törringer, som vid flera tillfällen avrapporterade om verksamheten till tjänstemän på UD, ibland av samarbetsvårigheter. Han minns framför allt ett möte med det ansvariga departementsrådet på svenska UD där kulturskillnaderna gjorde sig påmind.

– Departementsrådet berättade för mig att de veckan därpå skulle träffa den danska motparten på departementsnivå och sa: ”Denna gången ska vi köra över danskarna. Hittills har de alltid fått sin vilja igenom men nu är det vi som har mötet här i Stockholm och då ska vi få igenom våra beslut”. När jag veckan efter var på ett möte i Köpenhamn så frågade jag försiktigt om hur mötet hade gått? Då svarade han: ”Det var ett alldeles utmärkt möte. Äntligen fick vi reda på vad svenskarna verkligen ville”. Det var helt enkelt olika möteskulturer som krockade, vi tänker på lite olika sätt, säger Åke Törringer.

Visionen var att skapa en informationsbro

Visionen med informationstjänsten var att bygga en ”informationsbro över sundet”, eftersom skillnader mellan länderna i reglerna för skatt, a-kassa, socialförsäkring och på andra områden skulle komma att utgöra hinder för integrationen och vid skapandet av en gemensam arbetsmarknad. Syftet med informationstjänsten var att pendlare och företagare med

FOTO: NEWS ØRESUND

TRE RÖSTER OM STÄMMNINGEN EFTER BRONS ÖPPNANDE

”Jeg kan huske, at jeg var ude at sejle i min gamle sejlbad lige efter, at den var åbnet. Og der tænkte jeg for mig selv, om den ikke var åbnet? For i al den tid, jeg nærmede mig broen, der kørte der en bil over, tror jeg. Den der forestilling om, at masserne ville vælte over, det skete jo ikke lige med det samme. Det begyndte stille og roligt at ske senere. Men jeg tror, at der på det tidspunkt var sådan en stemning af, at det ikke var det helt store brag alligevel.”

Simon Hansen
direktør Statens Information, 1999-2002

”Mina föräldrar var med när gränsen var stängd under kriget, och jag minns när jag var liten att det var ett nöje att åka till Dragör med båtarna, och med bron skulle vi nu närma oss varandra ännu mer. Jag kan inte minnas några skåningar som var emot bron. Känslan var att det var trevligt och positivt, att äntligen händer någonting. Dessutom hade vi stor arbetslöshet, så alla pengar som satsades på att bygga Köpenhamnsbron hjälpte ju Malmöområdet att komma upp sig.”

Åke Törringer
första verksamhetsledaren för Øresunddirekt Sverige

”Det var fantastiskt. Alla var så förväntansfulla. Att bron stod färdig och man kunde ta sig över den kändes som en revolution. Det var fantastisk spännande och ett sådant fokus överallt på detta. Men under de första åren kom inte riktigt arbetspendlingen igång. Man väntade på den där explosionen.”

Anne Wirén Larsson
samordnare för Skatteverket på Øresunddirekt Sverige, 2000-2019

Øresunddirekts hjälp skulle få ett helhetsgrepp kring vad man behöver tänka på när man ska verka eller bo på andra sidan sundet. I rapporten ”Øresund – en region blir till” konstaterade regeringarna gemensamt att den ökade informationsinsatsen i regionen inte ”på kort sikt kommer att lösa de grundläggande barriärerna för en sammanhängande region” men att insatsen däremot ska fungera som en ”katalysator för integrationen”. Regeringarnas ambitioner var högt ställda. Visionen för Øresundsregionen som en region där man skulle kunna bo och arbeta på tvärs över sundet var mer långtgående än vad ”existerande samarbeten i Norden och Europa tog höjd för”, framgick i rapporten.

Enligt flera nyhetsartiklar från år 2000 blev det också en anstormning av besökare till kontoret i Malmö under de första månaderna, men därefter kom intresset att avta något. Det bekräftas också i ett par av intervjuerna. Antalet besökare på kontoret i Malmö ökade inte särskilt mycket under de första åren efter att bron hade invigts. Till exempel sökte sig under 2001 omkring 5 000 personer till informationskontoret i Malmö för personlig rådgivning, medan antalet 2003 hade växt till 5 500. Arbetspendlingen över sundet ökade under samma period från cirka 4 000 pendlare 2001 till cirka 6 000 år 2003.

– Man väntade på den där explosionen, men under de första åren kom inte riktigt arbetspendlingen igång. Jag minns att någon chef gick förbi kontoret och sa att det fanns inget folk här inne. Det var inte den där anstormningen, men vi sa att vi måste vara uthålliga för här finns potential. Vi började också bli mer proaktiva och Arbetsförmedlingen började ge sig ut för att träffa de arbetslösa till exempel, säger Anne Wirén Larsson.

Statliga finansieringen upphör

När den statliga treåriga finansieringsperioden, som regeringarna hade beslutat om år 2000, upphörde 2003 tog Köpenhamns kommun över det administrativa ansvaret för Øresunddirekt i Köpenhamn. Nya finansärer blev Region Hovedstaden och Erhvervsministeriet och verksamheten fick en årsbudget på cirka fem miljoner danska kronor, jämfört med cirka 7,3 miljoner danska kronor per år tidigare. Regeringarna hade redan i planeringsstadiet sett Øresunddirekt som ett projekt och med syfte att finansiera informationstjänsten till dess att verksamheten var implementerad för att sedan lämna över ansvaret. 2003 beslutades även om ett samgående mellan Øresunddirekt och organisationen Øresund Network, som hade i uppgift att

FLERA KRISER HAR PÅVERKAT INTEGRATIONEN

Pendlingstalen och besökstalen på Øresunddirekts hemsida och på informationskontoret steg kraftigt från 2005 fram till 2009, men den efterföljande finanskrisen hade en tydligt avkylande effekt på integrationen i regionen. 2010 hade besöken på hemsidan minskat med två tredjedelar jämfört med 2009 och antalet personer som besökte kontoret i Malmö eller hörde av sig med frågor på mejl eller telefon minskade också tydligt. Antalet pendlare minskade också efter toppnoteringen 2008.

Pendlartalen låg sedan på en jämn nivå under åren efter finanskrisen och fram till 2015 och användandet av informationstjänsten Øresunddirekt ökade inte igen på allvar förrän 2015, då införandet av id- och gränskontroller var en anledning till det ökade informationsbehovet. Från 2016 och fram till

idag har användandet av Øresunddirekt stigit. Hemsidorna slog besöksrekord 2019 med cirka 940

000 besök och kontoret i Malmö möter också fler personer sedan man har ökat sina integrationsfrämjande insatser genom att besöka fler mässor, skolor och externa evenemang under de senaste åren. Informationsbehovet har också ökat under coronakrisen, som har inneburit en stängd dansk gräns med undantag för arbetspendlare.

FOTO: NEWS ØRESUND

informera och marknadsföra Øresundsregionen. Øresund Network lades ner 2007.

Utrikesdepartementet upphörde 2003 även med finansieringen av informationskontoret i Malmö, men valde en modell där stödet kom att trappas ned under tre år, fram till 2006. Därefter gav UD projektbidrag under vissa år.

På Øresunddirekt i Malmö blev övergången från statlig finansiering ganska odramatisk. De samordnande myndigheterna tog över rollen som finansierare och det skapades ett system där varje myndighet betalade en lika stor del av kostnaderna för kontoret samt bidrog med egen personal. Christer Olsson, som först jobbade som arbetsförmedlare och sedan blev samordnare för Arbetsförmedlingen på Øresunddirekt, säger att Arbetsförmedlingen och de andra myndigheterna förde diskussioner i en positiv anda kring en fortsättning av verksamheten efter att den statliga finansieringen upphört.

– Från Arbetsförmedlingens sida var man positiv eftersom vi såg den omedelbara nyttan med kontoret och att det var väl använda pengar, säger han.

På dansk sida löstes finansieringen genom att Region Hovedstaden och Erhvervsministeriet gick in som finansärer med 2 till 2,5 miljoner danska kronor vardera fram till 2009. Under åren efter 2009 sjönk finansieringsbidragen eftersom de båda myndigheterna drastiskt minskade sina stöd. De första åren var övergången dock odramatisk, enligt Claes Håkansson, som arbetade på Øresunddirekt

från starten fram till 2008.

– Jag upplevde inte att verksamheten påverkades av att den statliga finansieringen upphörde.

2003-2013: Vägen mot formalisering

Två utredningar

Denna period omfattar tiden från att den statliga finansieringen upphörde 2003 och fram tills att ett samarbetsavtal mellan Øresunddirekt i Malmö och Köpenhamn undertecknades 2013. Efter den statliga finansieringsperiodens slut var det upp till de båda organisationerna att hitta en ny modell för att finansiera verksamheten, vilket skapade en viss osäkerhet kring framtiden. Det finns inte några årsberättelser tillgängliga från de här åren (den första årsberättelsen är från 2013 från dansk sida, och 2011 från svensk) vilket också understryker att verksamheterna inte hade formaliserats än, på samma sätt som idag.

I en rapport från 2010 konstaterar konsultbolaget Aspekta att Øresunddirekt bara några enstaka år under denna perioden var inskriven i någon av de samverkande svenska myndigheternas regleringsbrev och att det inte fanns någon tydlig policy kring detta. Mellan 2009-2010 genomfördes två utredningar, en på svensk och en på dansk sida, av Øresunddirekts verksamhet med syfte att komma med förslag till framtida modeller för finansiering och organisering av verksamheterna. Verksamheterna

strävade under dessa år efter att förbättra samarbetet dem emellan. Samverkan ökade till viss del i och med att de båda verksamheterna fick gemensamma finansierare i Region Skåne och Nordiska ministerrådet. Region Skåne började 2008 medfinansiera Øresunddirekt i Köpenhamn och tog då plats i den danska styrgruppen, bredvid att de sedan tidigare satt i den svenska. 2011 gick Nordiska Ministerrådet in som medfinansierare av båda verksamheterna och tog plats i båda styrgrupperna.

Tydligare ägarskap efterlyses

2007 tog den dansk-svenska politiska samarbetsorganisationen Øresundskomiteen över värdskapet för Øresunddirekt Danmark, från Köpenhamns kommun, och man flyttade in i nya lokaler på Gammel Kongevej 1. 2009 fick konsultföretaget Copenhagen Economics i uppdrag att utreda och analysera Øresunddirekt Danmarks verksamhet och lämnade förslag till hur den skulle kunna utvecklas. Deras huvudsakliga uppmaning var att verksamheten borde nå en större stabilitet, att det var viktigt att förbättra samarbetet med Øresunddirekt i Malmö samt med de danska myndigheterna. Se slutsatserna i faktarutan intill.

Samtidigt fick konsultbolaget Aspekta i uppdrag av Øresunddirekt Sverige att utreda möjliga framtida former för verksamheten. I rapporten stod det att det råder en god arbetskultur inom verksamheten och att medarbetarna känner en stolthet över arbetet de utför medan brister i organisationen som lyftes fram hade med ägarskap och finansiering att göra. I rapporten konstaterades att staterna eller regionerna behövde ta ett större ägarskap eftersom det skulle ge verksamheten ett tydligare mandat att jobba utifrån, och kring finansieringen förespråkades ett upplägg med antingen en statlig eller regional finansiering. Se de alternativ för Øresunddirekt Sverige som lyftes fram i faktarutan intill.

I utredningen konstaterade Aspekta även att ”oavsett organisatorisk lösning är det en rekommendation att skapa en formell struktur för samverkan och samordning av verksamheten”. En gemensam ägar- eller styrgrupp mellan Øresunddirekt i Malmö och i Köpenhamn, som förenade ägarskap och finansierare, föreslogs i rapporten. Slutsatserna skiljde sig inte så mycket från de slutsatser som Copenhagen Economics hade dragit i sin analys av den danska verksamheten.

Med utgångspunkt i rapporterna tog Region Hovedstaden och Region Skåne i maj 2010 gemensamt fram ett diskussionsunderlag kring hur Øresunddirekts verksamheter kunde organiseras

DANSK RAPPORT OM FRAMTIDA ORGANISERING:

Tre slutsatser och valmöjligheter i en rapport från Copenhagen Economics, 2009:

1. Øresundskomite-modellen:

Göra både Øresunddirekt i Köpenhamn och i Malmö till en reell del av Øresundskomiteen.

2. Medborgarservice-modellen:

Knyta Øresunddirekt i Köpenhamn till den kommunala nivån och låta de bli en del av Köpenhamns kommuns medborgarservice.

3. Den självständiga modellen:

Etablera Øresunddirekt i Köpenhamn som en självständig organisation med en bred ägarkrets.

En fjärde möjlighet som nämndes var att behålla organisationen oförändrad, men att i så fall stärka samarbetet med de danska myndigheterna, utöka marknadsföringen, förbättra mätning och uppföljning av aktiviteter och ingå ett samarbetsavtal med Øresunddirekt i Malmö och med sina finansierare.

SVENSK RAPPORT OM FRAMTIDA ORGANISERING:

Tre slutsatser i en rapport från Aspekta, 2010:

1. Egen organisation

Skapa en helt ny svensk-dansk organisation, i vilken all personal anställs.

2. Paraplyorganisation

Låta en paraplyorganisation ta över ansvaret, enklast genom en befintlig organisation som Øresundskomiteen.

3. Samverkan

Fortsätta med en nätverksbaserad organisation där någon aktör tar på sig ansvaret att samordna verksamheterna, med tonvikt på att samordnaren ska vara engagerad och jobba gränsöverskridande.

och finansieras i framtiden. Regionernas mål med underlaget var att skapa en långsiktig lösning för Øresunddirekt och förbättra samarbetet mellan Malmö och Köpenhamn. De konstaterade att, även om de är organisatoriskt åtskilda, så är verksamheterna beroende av varandra och med samarbete och gemensamma aktiviteter så kan en gemensam plattform skapas, samt att det gentemot kunderna

är viktigt att verksamheterna agerar med gemensam front. I diskussionsunderlaget konstaterades att finansieringen de senaste åren varit osäker och inte särskilt långsiktig. En annan slutsats var att Øresunddirekt skulle fokusera på och vidareutveckla sin kärnuppgift, dvs. att ge aktuell och pålitlig information till medborgare.

Förslag om samgående röstas ned

I underlaget aktualiserades frågan om ägarskap igen och Øresundskomiteen, som sedan 2007 varit värddorganisation för verksamheten i Köpenhamn, föreslogs bli värd även för verksamheten i Malmö. Med förslaget hoppades man uppnå en samlad ledning och koordinering mellan verksamheterna samtidigt som den nationella jämvikten skulle behållas, eftersom Øresundskomiteen var ett dansk-svenskt politiskt samarbete. Förslaget, som skickades i en promemoria till regeringarna, var att skapa en sammanhållen organisation under Øresundskomiteen och med följden att Øresunddirekt i Malmö skulle ingå i den nya organisationen.

Planerna kom dock aldrig att realiseras, utan tidigt beslutades att inte gå vidare med förslaget. Christer Olsson, då samordnare för Arbetsförmedlingen, var emot förslaget och menar att utmaningen med att nå en långsiktig finansiering på den danska sidan låg bakom hans inställning i frågan. Även andra myndighetssamordnare var emot samgåendet, menar han, och eftersom förutsättningen var att alla skulle vara överens så röstades förslaget ned.

– Ett samgående hade inneburit en stor risk att en stor del av kostnaderna hade landat i knät på

de svenska myndigheterna, vilket skulle kunnat äventyra hela projektet. Så vi förespråkade istället ett intimt samarbete, men med delad ekonomi, säger han.

Eskil Mårtensson satt som Region Skånes representant i arbetsgruppen för Øresunddirekt i Sverige mellan 2005-2015 och i Øresunddirekt Danmarks styrgrupp mellan 2008-2015. Att det inte blev någon sammanslagning av verksamheterna menar han också berodde på att man ville undvika att danska sidan gradvis skulle förlora sitt engagemang i Øresunddirekt.

ØRESUNDSKOMITEEN

Dansk-svensk politisk samarbetsorganisation som 2007 blev värddorganisation för Øresunddirekt i Köpenhamn. Organisationen bildades 1993 med syfte att arbeta för integrationen i regionen. Medlemmar i organisationen var Region Hovedstaden, Region Skåne, Region Själland och kommuner på dansk och svensk sida. 2015 förespråkade de danska regionerna ett större danskt inflytande i organisationen och den 1 januari 2016 ombildades den till Greater Copenhagen & Skåne Committee, som då tog över värdskapet för Øresunddirekt DK. Såväl Greater Copenhagen Committee som Øresunddirekt DK sitter kvar i samma lokaler på Nørregade i Köpenhamn som tidigare användes av Øresundskomiteen.

Det dansk-svenska politiska samarbetet Øresundskomiteens ledamöter höll i december 2015 ett andra och avgörande möte där det fattades beslut om att ombilda organisationen till the Greater Copenhagen & Skåne Committee.

FOTO: NEWS ØRESUND

23 mars: Svenska regeringen beslutar att stödja ett informationskontor i Malmö med 12,3 miljoner SEK mellan 2000-2003. Bakom ligger en ansökan från Länsstyrelsen i Skåne och de samverkande myndigheterna.

Regeringen utser Länsstyrelsen till samordningsansvarig för kontoret.

28 juni: nya kontoret på Storgatan 3 i Malmö invigs.

Svenska regeringen avslutar sitt löpande stöd till Øresunddirekt SE efter 2006, men beviljar projektbidrag för vissa år. Verksamheten finansieras nu helt av de samverkande myndigheterna.

Øresunddirekt SE tar fram en egen utvecklingsplan för verksamheten.

Aspektanalys med förslag till framtida finansiering och organisering av Øresunddirekt släpps.

Verksamheten Øresundsvägledarna, som erbjuder företagshjälp, startar.

Tjänsterna som samordnare och platsansvarig slås ihop. Sandra Forsén blir den första verksamhetsansvarige.

Øresunddirekt ökar närvaron i norra Øresundsregionen med seminarier och mer marknadsföring. I februari 2019 öppnas en pop-up filial i Helsingborg.

2017-2018: Øresunddirekt SE driver projektet Øresunddirekt Pop-up för att sprida kunskap om Øresunddirekt ut till kommuner och myndigheter. Fram till 2018 deltar Øresunddirekt i Interregprojektet ESS: Cross border Science and society rörande gränshinder kopplade till ESS.

Informationskontoret flyttar till Hjälmaregatan 3.

Ett samarbetsavtal upprättas mellan Øresunddirekt SE och Øresunddirekt DK.

2010-2011. Möjligheten till en sammanslagning av verksamheterna under Øresundskomiteen utreds. Men oenighet gör att planerna faller.

Nordiska ministerrådet börjar finansiera Øresunddirekt SE.

Regeringen godkänner fortsatt finansiering av Øresunddirekt SE, men trappas stegvis ned stödet under åren 2004-2006.

Danska och svenska staten, tillsammans med regionala aktörer från båda sidor, bidrar med 8 miljoner DKK om året till Øresund Network för marknadsföring av Øresundsregionen.

Dansk-svenska regeringsrapporten "Øresund - en region blir till" presenteras.

Statlig period

Vägen mot formalisering

Formaliserad period

2000 2002 2004 2006 2008 2010 2012 2014 2016 2018 2020

23 mars: Regeringarna beslutar om inrättandet av en gemensam dansk-svensk informationstjänst och bidrar med 34 miljoner DKK i finansiering mellan 2000-2003.

Ansvaret för uppbyggandet av informationstjänsten tilldelas den danska myndigheten Statens Information. Parterna är överens om att en jämn fördelning av personal från Sverige och Danmark ska eftersträvas.

Statens Information läggs ned och ägandet övergår i IT- och Telestyrelsen.

Perioden med enbart statlig dansk-svensk finansiering avslutas 2003. Finansieringen av Øresunddirekt DK tas över av danska staten via Erhvervsministeriet och Region Hovedstaden.

Københavns Kommune blir ny värdorganisation för Øresunddirekt DK.

Øresundskomiteen blir organisatorisk huvudman för Øresunddirekt DK. Flyttar till Gammel Kongevej 1.

Copenhagen Economics släpper rapport om Øresunddirekt DK.

Region Skåne börjar ge finansiellt bidrag till Øresunddirekt Danmark.

Beskæftigelsesministeriet ger finansiellt bidrag 2008-2011.

Portalen www.oresunddirekt-business.com öppnar, med information anpassad till företag.

Erhvervsministeriet minskar sitt bidrag till Øresunddirekt DK från 2 miljoner DKK till 950 000 DKK.

Nordiska ministerrådet börjar finansiera Øresunddirekt DK.

Øresunddirekt DK flyttar från Gammel Kongevej till Nørregade 7B.

Skattestyrelsen börjar finansiera Øresunddirekt DK.

FÖRKLARING TILL TIDSLINJEN

Tidslinjen beskriver viktiga händelser från Øresunddirekts bildande 2000 fram till idag. Fokus är framför allt på händelser som rör organisationsutveckling, finansiering

och nya projekt. De tjockare linjerna innebär att händelsen har haft stor betydelse för både den svenska och den danska delen av verksamheten.

Näringslivspriset Øresunddirekt-business Award instiftas.

Greater Copenhagen Committee blir värdorganisation för Øresunddirekt DK från 1 januari 2016.

Øresunddirekt-business Award läggs ned.

Øresundsexperterna startar med juridisk hjälp till företag online.

Tjänsten som sekretariatsledare för Øresunddirekt DK tas bort.

Med anledning av Erhvervsfremmeloven lämnar Region Hovedstaden som finansierare av Øresunddirekt DK. Erhvervsministeriet skjuter till 1 miljon DKK i extra bidrag 2019.

– Om danskarna hade varit mer engagerade så hade utgångspunkten varit en annan. Sedan är det inte särskilt lätt att skapa en juridisk organisation mellan Sverige och Danmark. Men det fanns en allmän uppfattning från den svenska sidan att de, om det hade blivit en sammanslagning, efterhand skulle hoppa av, säger han.

Att flera utredningar togs fram under dessa år var, menar han, grundat i ett genuint intresse från ledningarna att vilja utveckla verksamheterna.

– Att titta på en sammanslagning var att våga ta ett steg. Men det var ingen krisstämpel utan snarare var det ett sätt att vilja vässa sig, säger han.

2013: Samarbetet formaliseras

Nytt samarbetsavtal

Frågan om en sammanslagning rann till slut ut i sanden, men stegen mot en ökad samverkan som tagits ledde fram till ett konkret resultat i form av att Øresunddirekts danska och svenska verksamhet undertecknade ett samarbetsavtal 2013. I avtalet stod definierat verksamheternas uppdrag och respektive ansvarsområden, där det poängterades att de fortsatt skulle vara organisatoriskt och finansiellt åtskilda, men att de delar ett gemensamt varumärke och därför bör ha en samsyn och ett gemensamt förhållningssätt i driften och utvecklingen av verksamheten. Eftersom inriktningen mot målgrupper och uppdragsgivare är gemensam så ska all marknadsföring koordineras och informationsmaterial tas fram gemensamt, stod det i samarbetsavtalet. På styrgruppsnivå ska verksamheterna dessutom samverka genom att ha gemensamma styrgruppsmöten en gång om året då den framtida driften och utvecklingen av Øresunddirekt ska diskuteras. Utöver detta ska regelbunden kontakt has för att stämma av det operativa arbetet. Samarbetsavtalet undertecknades av ordförandena i styrgrupperna, Annelie Johansson (tillförordnad) för Øresunddirekt Malmö och Finn Lauritzen för Øresunddirekt i Köpenhamn, i november 2013.

Magnus Schönning, Länsstyrelsens samordnare för Øresunddirekt i Malmö 2012-2014, minns inte att samarbetsavtalet innebar någon större förändring på ett konkret plan, utan att det snarare formaliserade den samverkan som redan fanns. Snarare kan det ha hjälpt till att stärka banden mellan de båda verksamheterna, tror han.

– Det innebar väl ingen jättestor förändring i sig utan det var väl snarare så att saker som redan

pågick fick lite fastare former, om jag minns rätt. Jag tror inte att det innebar någon jättestor skillnad. Samarbetsavtalet satte snarare på pränt det sätt vi hade jobbat på. Men det hjälpte till att stärka banden mellan den svenska och danska delen. Vi reglerade det där på ett tydligare sätt, där vi gav den danska delen en tydligare plattform till de svenska mötena, och vice versa. Det formaliserade närvaron kan man säga, säger han.

– Jag minns inte exakt resonemanget bakom varför avtalet slöts. Man ville väl formalisera och tydliggöra på något sätt, säger han.

Ny ledarroll i Malmö med ett strategiskt fokus

Samma år, 2013, påbörjades även en omorganisering av ledningen för Øresunddirekt i Malmö. Clas Hellstrand, mångårig platsansvarig och anställd av Länsstyrelsen, gick i pension och i och med det utformades en tjänst som framgent skulle ta rollen som både platsansvarig och Länsstyrelsens samordnare. Sandra Forsén anställdes och fick ett större strategiskt och kommunikativt ansvar jämfört med föregångarna och fick även ansvaret för kontakten med myndigheter och andra aktörer. När Magnus Schönning sedermera slutade på Länsstyrelsen 2014 fick Øresunddirekt i Malmö sin första verksamhetsansvariga i Sandra Forsén. Tidigare hade Länsstyrelsens samordnare jobbat ungefär 15-20 procent med Øresunddirekts verksamhet och fysiskt varit placerad på Länsstyrelsens kontor. Nu omformades den till en heltidstjänst med fysisk placering i Øresunddirekts lokaler. Främsta skälet till omorganiseringen var att skapa en verksamhetsansvarig som kunde agera mer strategiskt och för att göra arbetet smidigare jämfört med tidigare, menar Sandra Forsén.

– Med den nya tjänsten ville man ha ett mer smidigt sätt att leda verksamheten på. Innan var det nog större krav på att beslut skulle förankras i styrgruppen innan de kunde tas, medan vi idag utgår från den riktning och de ramar som styrgruppen har satt åt oss. Förr tror jag att det var vanligare med detaljbeslut som behövde tas i konsensus, säger Sandra Forsén.

I och med omorganiseringen ökade Øresunddirekt i Malmö också sin utåtriktade och integrationsfrämjande verksamhet, med ökat deltagande på karriärmässor, besök på skolor och företag samt med fler besök på kontoret för företag med intresse av att verka och etablera sig i Danmark.

– Sedan 2013 är vi mer proaktiva med att söka upp våra målgrupper anser jag. Som ett exempel har vi haft ett särskilt projekt där vi har träffat kommuner vars personal kan vara i kontakt med

VERKSAMHETSANSVARIGA I ØRESUNDDIREKT SEDAN 2000

Øresunddirekt i Malmö:

Åke Törringer
Marie Fender
Katarina Bergling
Ulf Pauli
Bo Strömngren
Magnus Schönning
Sandra Forsén

Øresunddirekt i Köpenhamn:

Jakob Rasborg
Michael Thorberg
Hugo Prestegaard
Claudia Pring
Lars Victor Whitt
Thomas Steffensen (sekretariatsledare för Øresunddirekt DK, rollen togs därefter bort)
Anette Prilow (tf. sekretariatsledare GC)
Sara Røpke (sekretariatsledare GC)
Peter Krogsgaard (tf. sekretariatsledare GC)
Tue David Bak (vd GC)

Fotnot: GC=Greater Copenhagen Committee

FOTO: NEWS ØRESUND

FOTO: NEWS ØRESUND

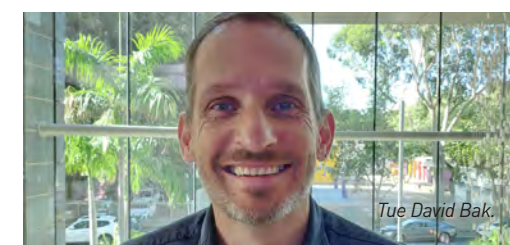

FOTO: GREATER COPENHAGEN

vår slutkund, alltså de som vill börja pendla eller bedriva verksamhet, så att de också känner till oss. Vi försöker hitta mellanledet helt enkelt, säger Sandra Forsén.

Øresunddirekt Sverige flyttar till Anna Lindhs plats

Flera andra konkreta utvecklingssteg togs från 2013 och framåt. Øresunddirekt i Malmö lämnade 2014 sina lokaler vid Stortorget och flyttade till en ny plats på Hjälmarekajen, vid Anna Lindhs plats, som i takt med tillväxten av högskolan kommit att bli ett stråk för alla de som passerar till och från högskolan, Västra hamnen och centralstationen. Enligt Magnus Schönning var flytten ett medvetet val för att försöka göra verksamheten synlig för fler människor.

– Kontraktet löpte ut och att förnya det gamla hade blivit för dyrt, så vi letade efter nya lokaler och landade på Anna Lindhs plats. Vi ville ligga i ett område där det fanns mer relevant trafik. Malmö universitet (då högskola reds. anm.) fanns där och höll på att byggas ut, och flera verksamheter, som Malmö Live, har tillkommit. Så vi fick en annan exponering än när vi låg lite dolt bakom träden på Stortorget, säger han.

Satsning mot företagen

En gemensam och konkret satsning, från verksamheterna i både Malmö och Köpenhamn, mot mer företagsvägledning inleddes också i början på 2010-talet. Flera intervjupersoner framhåller att syftet redan från början var att verksamheten skulle rikta sig mot både privatpersoner och företag men att företagsdelen av verksamheten av någon anledning inte "fick fäste" i början. 2010 lanserade Øresunddirekt webbportalen Øresunddirektbusiness, med information till företag kring vad de ska tänka på när de etablerar sig, marknadsför sig eller ska börja sälja produkter över sundet. 2012 instiftades Øresundsvägledarna som är en företagservice ledd av Øresunddirekt i samarbete med Københavns Erhvervshus, NyföretagarCentrum Øresund och Skatteverket och Försäkringskassan på Øresunddirekt i Malmö, och 2017 instiftades Øresundsexperterna, en tjänst som svarar på frågor online från små och medelstora företag.

Det dröjde några år innan satsningen mot företagsidan tog fart. Efter två år låg antalet besök på företagsportalen Øresunddirektbusiness.com på omkring 13 000 per år, eller motsvarande fem procent av det totala antalet besök på Øresunddirekts

hemsidor. Idag (2019) har företagsportalen runt 40 000 besök per år. Antalet rådgivningsmöten som Öresundsväglärdarna har hållit har varierat mellan 70-90 stycken per år och mestadels har svenska företag varit intresserade.

– Nyttan för de individuella företagen tror jag nog har varit jättebra. De som var där fick säkert jättebra skjuts. Sen var det inte vida spritt att det fanns denna möjligheten, säger Eskil Mårtensson.

En annan gemensam satsning mot näringslivet var priset Øresunddirektbusiness Award som delades ut för första gången 2014 och som fortsatte att delas ut under tre år. Prissumman var mellan 50 000-100 000 danska kronor och gick till ett litet eller medelstort företag som hade sett en affärsmöjlighet på andra sidan sundet. Summan betalades ut av Øresunddirekt, men 2016 lades priset ned på grund av resursbrist. Eskil Mårtensson, som satt i den danska styrgruppen för Øresunddirekt fram till 2015 och som därefter har följt verksamheten noga, beskriver att en positiv förnyelseanda präglade verksamheten dessa år.

– Man startade upp företagsrådgivningen ett par gånger i veckan, vilket var en ny nisch, och kontoret i Malmö renoverades också, så man hade verkligen positiva ambitioner. Det var roligt att vara med i utvecklingsarbetet och det fanns en positiv anda. Man brann för detta, säger han.

Osäkerhet om finansiering i Danmark

Från och med 1 januari 2016 tog Greater Copenhagen Committee över värdskapet över Øresunddirekt Danmark, efter att den tidigare politiska samarbetsorganisationen Øresundskomiteen hade ombildats till den nya organisationen. Øresunddirekts redaktion kunde därmed sitta kvar på kontoret på Nørregade i Köpenhamn som blev Greater Copenhagen Committees kontorslokaler.

Finansieringen av den danska verksamheten upplevdes som osäker under perioder under 10-talet, även om det nya samarbetsavtalet hade skapat mer tydliga ramar för hur Øresunddirekt skulle bedrivas. Finansiering på den danska sidan beskrivs i flera intervjuer som en utmaning, både i ett historiskt och ett framtidsperspektiv. Några menar att finansieringsproblemet aktualiserades när den statliga finansieringsperioden upphörde, medan andra menar att diskussionen har varit aktuell de senaste fem-sju åren. Fram till 2009 låg dock Øresunddirekt Danmarks budget på över fem miljoner danska kronor per år. Region Hovedstaden och Erhvervsministeriet har historiskt sett varit de största finansierarna av Øresunddirekt i Köpenhamn, men

efter 2010 trappade de gradvis ned sitt stöd. 2012 gick Skattestyrelsen in som ny finansör och har gett bidrag sedan dess, men samma år drog Beskæftigelsesministeriet (som hade gått in som finansör 2008) in sitt stöd på en halv miljon danska kronor.

Den osäkra finansieringen nämns i intervjuer leda till utmaningar med att planera verksamheten. Danska Skattestyrelsen beviljar idag stöd för ett år framåt, medan Region Skåne, Nordiska Ministerrådet och Erhvervsministeriet beslutar om stöd för tre år åt gången. Eftersom de treåriga kontrakten sträcker sig fram till 2020, så ska tre nya kontrakt avtalas fram för Øresunddirekt i Köpenhamn i år.

Under 2010-talet har det minskade stödet inneburit en minskad bemanning på webbredaktionen. 2010 bestod redaktionen i Köpenhamn av fem anställda och en chef, att jämföra med cirka 2,5 tjänster samt en studentmedarbetare 2019. När mångårig sekretariatsledaren för verksamheten i Köpenhamn, Thomas Steffensen, slutade 2018 drogs tjänsten in och det operativa ansvaret flyttades över till en sektionsledare, en mindre strategisk tjänst, 2019.

Magnus Schönning menar att finansieringen av den danska verksamheten var en av huvudfrågorna även under hans år på Øresunddirekt.

– Jag tycker de har gjort ett fantastiskt jobb utifrån förutsättningarna men det har inte varit enkelt. Ganska ofta upplevde vi att de i november inte visste vad de skulle ha för finansiering året efter, säger han.

20 ÅR AV INFORMATIONS-ARBETE ÖVER ÖRESUND

Øresunddirekt har sedan starten informerat pendlare om reglerna vid anställning på andra sidan sundet, men efter 20 år märks effekterna av att pendlarna blir äldre och mer erfarna, uppger flera av de intervjuade. Komplexa och nya frågeställningar uppstår till följd av att pendlare får barn, skiljer sig, går i pension eller att andra saker i livet händer. "Pensionsfrågan var inte lika aktuell de första åren", säger Sandra Forsén, verksamhetsansvarig för Øresunddirekt i Malmö.

Nya pendlare tillkommer också, med behov av information om att jobba, studera eller bo i det andra landet, och vägledningen och informationen till företag har utvecklats under de senaste åren.

FOTO: NEWS ØRESUND

– Den kortsiktiga finansieringen påverkade oss, eftersom de stod för internetdelen, och när den ena delen av verksamheten har svårt att planera långsiktigt så blir det problematiskt. Även om det inte var någon katastrof. De var duktiga på att landa till slut, så det var inte att allting stod stilla. Men det var inte lätt att köra strategiska satsningar, säger Magnus Schönning men tillägger att det gick att göra satsningar även då, som till exempel Øresundsbusiness Award mellan 2014-2016.

Avsaknaden av långsiktig finansiering gör det svårt att sätta igång större utvecklingsprojekt och bemanningen har också stadigt minskat under de senaste åren, förklarar Vita Thomsen, Øresunddirekt i Köpenhamns sektionsledare sedan 2019.

– Det vore fördelaktigt om det fanns en långsiktig finansiering. Då hade man kunnat göra större justeringar i verksamheten istället för att jobba i mindre projekt, säger hon.

Erhvervsfremmeloven

1 januari 2019 trädde den nya Erhvervsfremmeloven i kraft i Danmark vilket innebar att Region Hovedstaden, som sedan 2004 hade varit den största finansörerna av den danska verksamheten, tvingades upphöra med sitt stöd. Syftet med den nya lagen är att förenkla och effektivisera det näringslivsfrämjande arbetet i Danmark och det tidigare utbudsorienterade systemet ersattes av ett efterfrågestyrt stödsystem. Med Erhvervsfremmeloven får regionerna i fortsättningen delta i partner-

skap och medverka till utformningen och planerandet av gränsöverskridande samarbetsavtal där det ingår arbete med näringsliv, men de får inte längre ingå självständiga sådana avtal eller finansiera dem. Eftersom Øresunddirekt tolkats som en organisation som främjar företagande i Danmark, enligt lagens mening, så drog Region Hovedstaden in bidraget för 2019. Erhvervsministeriet tillsköt Greater Copenhagen Committee 6 miljoner danska kronor i anslag varav 1 miljon tilldelades Øresunddirekt Danmark under 2019 för att täcka upp för inkomstbortfallet. Förändringen har lett till att Øresunddirekt i Köpenhamn måste söka nya vägar för att säkra finansieringen för kommande år. Från och med 2020 har Øresunddirekt Danmark beviljats bidrag från Erhvervsfremmestyrelsen för en tvåårsperiod.

Expanding norrut

Øresunddirekts verksamheter har ända sedan starten varit lokaliserade i Malmö-Köpenhamnsområdet, men har sedan 2019 utökat marknadsföringen mot Helsingborg-Helsingør. Den svenska delen av Øresunddirekt har efter en analys gjord av Øresundsinstittutet startat en pop-up filial i Helsingborg, i samarbete med Arbetsmarknadsförvaltningen. Personal från kontoret i Malmö bemannar då Helsingborgskontoret för att informera om regler för att arbeta, bo och verka i Danmark. Styrgruppen har beslutat om att förlänga satsningen över 2020.

Om rapporten

Detta är den första av två analyser om Øresunddirekt, utförda av Øresundsinstitutet på uppdrag av Øresunddirekt. Analyserna görs med anledning av att Øresunddirekt fyller 20 år. Fokus är på att beskriva Øresunddirekts historik, milstolpar samt utvecklingsmöjligheter framåt.

I denna del I av rapporterna beskrivs det historiska förloppet vid Øresunddirekts bildande och milstolpar i utvecklingen.

I den kommande del II beskrivs hur Øresunddirekt är organiserat idag. Intervjuserien ligger även till grund för en SWOT-analys, som presenteras i del två, där utpekade styrkor, svagheter, möjligheter och hot för organisationen går igenom, och som sedan mynnar ut i en framtidsdiskussion kring möjliga utvecklingsalternativ.

Genom djupintervjuer, research, rapporter och myndighetsbeslut samt interna dokument, PM och utredningar från Øresunddirekt, beskrivs Øresund-

direkt utifrån ett nutids- och dåtidsperspektiv, sett ur organisatorisk vinkel och sett till verksamheten, nyttan av Øresunddirekt före pendlare och företagare i regionen analyseras, samt beskrivs verksamheten ur ett omvärldsperspektiv och sett till utvecklingen i Øresundsregionen.

Analyserna bygger på 35 intervjuer, varav merparten har gjorts med personer som arbetar direkt med eller i nära kontakt med Øresunddirekt, som sitter på en beslutsfattande position på någon av myndigheterna som finansierar verksamheten eller personer som tidigare har arbetat med Øresunddirekt. Intervjuer har även gjorts med tre pendlare och fyra företagare samt med fyra företrädare för de andra gränsregionala informationstjänsterna i Norden.

Syftet med studien är att analysera Øresunddirekts verksamhet under 20 år samt föra en framtidsdiskussion om möjliga utvecklingsscenarion.

Rapporterna är skrivna på svenska och danska.

Källförteckning

- Aspekta, rapport: Utredning inför översyn av framtida samarbetsformer utifrån Øresunddirekt Malmös horisont. 2010-04-08.
- Copenhagen Economics, rapport: Fortsat behov for en dynamisk, første informationskilde til praktisk, offentlig Øresundsinformation. 2009-12-07.
- ErhvervsBladet, artikel: Arbetsförmedlingen siktar på andra sidan sundet, 1999-11-04.
- Erhvervsministeriet, Forskningsministeriet, Utrikesdepartementet, notat: Model til en informationsindsats i Øresundsregionen, 2000-02-01.
- Greater Copenhagen Committee, rapport: [Arbetsmarknadscharter for Greater Copenhagen](#), mars 2020.
- Interna dokument, PM, utredningar, beslut mm. från Øresunddirekt, Länsstyrelsen i Skåne m.fl.
- IT- og Telestyrelsen, rapport: Vedrørende Rigsrevisionens revision af projektet "Øresundsinformation", 2002-08-09.
- News Øresund, artikel: [Fler besøkere på informations-tjensten Øresunddirekts hemsidor – ny portal lanseras](#), 2020-02-28.
- News Øresund, artikel: [Øresunddirekt expanderar till Helsingborg](#), 2020-01-11.
- News Øresund, artikel: [Lagförslag stoppar danska regioners medverkan i det næringslivsfrämjande sam-](#)

- [arbetet inom Greater Copenhagen](#), 2019-12-08.
- Regeringskansliet, pressmeddelande: [Uppdrag till Arbetsförmedlingen 2020](#), 2019-12-19.
- Regeringskansliet, [Inriktning för det fortsatta arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen](#), 2019-12-09.
- Region Hovedstaden, Region Skåne och Länsstyrelsen i Skåne, underlag: Diskussionsgrundlag for den fremtidige organisering og finansiering af Øresunddirekt, 2010-05-28.
- Statens publikationer, rapport: Øresund – en region bliver til., maj 1999.
- Sydsvenskan, artikel: [Danska lämnar Öresundskomiteen](#), 2015-09-10.
- Utrikesdepartementet, regeringsbeslut: "Gemensam dansk/svensk informationsfunktion i Øresund", 2000-03-23.
- Utrikesdepartementet, regeringsbeslut: "Informationskontor i Malmö 'Øresund i butik'", 2000-03-23.
- Verksamhetsberättelser från Øresunddirekt Danmark, 2013-2019.
- Verksamhetsberättelser från Øresunddirekt Sverige, 2011-2019.
- Øresunddirekt, avtal: Øresunddirekt Malmö - Øresunddirekt København, samarbetsavtal, november 2013.
- Øresunddirekt: Användarundersökning websidan, nov

- 2019-feb 2020,
- Øresunddirekt, [Øresunddirektbusiness Award 2014 - 2016](#), 2020-01-12.
- Øresunddirekt: [Udkast til model for Øresundsinformation tilknyttet ITST, 2003-05-13](#).
- Øresundsinstitutet, [rapport: State of the Region - samarbejdet over Øresund, oktober 2019](#).

Hemsidor

- [Aabenraa kommune](#)
- [Arbetsförmedlingen](#)
- [Europeiska kommissionen/EURES](#)
- [Greater Copenhagen](#)

- [Grensetjensten Norge-Sverige](#)
- [Info Norden](#)
- [Infocenter Region Sønderjylland-Schleswig](#)
- [Lapland above ordinary](#)
- [Länsstyrelsen Skåne](#)
- [NAV - www.nav.no](#)
- [Nordiska Ministerrådet](#)
- [Nordkalottens gränstjänst](#)
- [Nordkalotträdet](#)
- [Region Syddanmark](#)
- [Øresunddirekt](#)
- [Øresunddirektbusiness](#)
- [Øresundsinstitutet](#)

Intervjulista

- **Anders Nilsson**, operativ chef ESS Group, telefonintervju, 2020-02-27.
- **Anette Hallstrøm**, ejer af Hallkom, telefonintervju, 2020-04-01.
- **Anna Sophie Liebst**, Project Manager i Info Norden, intervju på plats, 2020-01-13.
- **Anne Wirén-Larsson**, tid. samordnare Skatteverket, intervju på plats, 2019-11-18.
- **Annika Pegelow**, regionchef Arbetsförmedlingen, mejlintervju, 2020-03-23.
- **Bente Bill**, underdirektør i Skattestyrelsen, 2020-04-02.
- **Carin Peters**, utvecklingsstrateg Region Skåne, intervju på plats, 2020-01-09.
- **Christer Olsson**, tid. samordnare Arbetsförmedlingen, telefonintervju, 2019-12-12.
- **Christine Rønne Hansen**, telefonintervju, 2020-04-02.
- **Claes Håkansson**, senior rådgivare Nordiska Ministerrådet, intervjuer på plats och telefon, 2019-11-21 och 2020-04-30.
- **Eskil Mårtensson**, utvecklingsstrateg Region Skåne, telefonintervju, 2020-01-07.
- **Ingalill Thorsell**, ägare Drakamöllan, telefonintervju, 2020-02-18.
- **Jakob Rasborg**, tid. sekretariatsledare Øresunddirekt Danmark, intervju på plats, 2019-12-02.
- **Jeanette Almfors**, Funktionsleder i Skattestyrelsen, telefonintervju och mejlintervju, 2020-01-10 och 2020-04-02.
- **Jim Olsen**, adm. direktør i CCC Nordic, telefonintervju, 2020-03-05.
- **Joakim Axelsson**, verksamhetsområdeschef Försäkringskassan, intervju på plats, 2019-12-19.
- **Johanna Tregert**, sektionschef Skatteverket, intervju på plats, 2019-12-19.
- **Jon Stråth**, enhetschef Arbetsförmedlingen, telefonintervju, 2020-04-27.
- **Kjersti Galmaark**, intervju på plats, 2020-03-04.
- **Magnus Schönning**, tid. samordnare Øresunddirekt Sverige, telefonintervju, 2019-12-04.
- **Malin Dahl**, samordnare Arbetsförmedlingen, intervju på plats, 2019-12-13.
- **Malin Malmström**, enhetschef Skatteverket, mejlintervju, 2020-03-20.
- **Maria Korner Westin**, enhetschef Region Skåne, intervju på plats, 2020-01-09.
- **Marita Kongshammer**, intervju på plats, 2020-03-04.
- **Ninni Benediktsson**, EURES Line Manager Arbetsförmedlingen, intervju på plats, 2019-12-19.
- **Peter Cavala**, samhällsbyggnadsdirektör Länsstyrelsen Skåne, intervju på plats, 2019-12-19.
- **Peter Hansen**, leder i Regionskontor og Infocenter i Region Sønderjylland-Schleswig, telefonintervju, 2019-11-20.
- **Riitta Leinonen**, Koordinator i Nordkalottens Gränstjänst, telefonintervju, 2019-12-13.
- **Sandra Forsén**, verksamhetsansvarig Øresunddirekt Sverige, intervjuer på plats och telefon, 2019-11-08 och 2020-03-26.
- **Simon Hansen**, tid. direktør Statens Information, telefonintervju, 2019-12-06.
- **Tue David Bak**, Managing Director Greater Copenhagen Committee, telefonintervju, 2020-06-09.
- **Trond Erik Grundt**, Daglig leder i Grensetjensten Norge-Sverige, telefonintervju, 2019-12-09.
- **Vita Thomsen**, verksamhetsansvarig Øresunddirekt Danmark, intervjuer på plats och telefon, 2019-11-06 och 2020-03-17.
- **Ylva Hansson**, webbkonsulent Øresunddirekt Danmark, intervju på plats, 2019-12-11.
- **Åke Törringer**, tid. samordnare Øresunddirekt Sverige, intervju på plats, 2019-12-03.

øresunddirekt
øresunddirekt.com